
[2023-37-RE](#)

Causa 2023-37-RE

(Benítez c/ CASS)

Número de registre 224-2023. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2023

BOPA núm. 93, del 26 de juliol del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de maig del 2023, per la representació processal de la Sra. Sílvia Teresa Benítez, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 3 de maig del 2023, dictat per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 31 de maig del 2022, la Secció de Contenciós-Administratiu 1 de la Batllia, mitjançant sentència, va desestimar la demanda interposada per la Sra. Sílvia Teresa Benítez en què sol·licitava que es condemnés a la CASS al reemborsament de les despeses legals assumides per ella, juntament amb l'import de 5.425,21 € reclamat per l'INSS d'Espanya, tot representant la pensió vitalícia corresponent, juntament amb la temporal aprovada d'Andorra.

1.2. La representació processal de la Sra. Sílvia Teresa Benítez va formular un recurs d'apel·lació

---

contra aquesta decisió, i, el 19 de desembre del 2022, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual decidia desestimar aquest recurs i confirmar la decisió de la primera instància pels seus propis termes.

1.3. La representació processal de la Sra. Sílvia Teresa Benítez va presentar un incident de nul·litat contra aquesta decisió, i, el 3 de maig del 2023, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava l'incident esmentat.

1.4. El 23 de maig del 2023, la representació processal de la Sra. Silvia Teresa Benítez va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 3 de maig del 2023, dictat per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent retreu a la CASS haver qualificat, el 20 de gener del 2020, l'accident del seu marit com a un accident no laboral, quan ella havia sol·licitat de manera expressa una prestació de viduïtat derivada de l'accident laboral que el seu marit havia sofert el 19 de gener del 2020.
- Denuncia que la CASS no va requalificar la mort del seu marit en accident laboral fins al 9 de juliol del 2020, quan ella ja ho havia sol·licitat el 3 de febrer d'aquell any.
- També imputa a la CASS haver tramés, el 6 de febrer del 2020, la seva sol·licitud de prestació de viduïtat a l'INSS sobre la base d'un accident no laboral, circumstància que va dur l'INSS cinc mesos després a demanar-li que reemborsés els imports rebuts entre gener i juliol del 2020 que no li corresponien.
- Considera que els errors successius de la CASS relatius a la qualificació de les causes de la mort del seu marit i a la seva transmissió a l'INSS han causat la vulneració dels drets a un procés degut, a una decisió fonamentada en Dret i a la defensa.
- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- En primer lloc, la Sala Administrativa recorda que l'incident de nul·litat no constitueix una nova instància processal, sinó un remei extraordinari encaminat a esmenar vulneracions eventuais del dret a la jurisdicció que s'hagin produït en un procediment conclòs mitjançant sentència o altra resolució ferma.
- Seguidament, constata que la recurrent aporta a l'incident de nul·litat els mateixos documents que aquells que va aportar en el decurs del procediment i que ja van ser tinguts en compte per a la resolució del litigi.

- Concretament, recorda que a la vista dels documents en qüestió, la sentència d'aquesta Sala del 19 de desembre del 2022, va declarar que la decisió de la CASS de considerar que no es tractava d'un accident laboral era correcta en el moment en què va ser adoptada -gener del 2020- decisió que va ser modificada el juliol del 2020 arran de l'aportació de noves proves.

- Per aquests motius, la Sala Administrativa va acordar desestimar l'incident de nul·litat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració dels drets constitucionals a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'auto del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si pel fet de desestimar l'incident de nul·litat la Sala Administrativa ha vulnerat els drets a un procés degut, a una decisió fonamentada en Dret i a la defensa.

3.5. No obstant això, abans de pronunciar-se sobre el fons d'aquest recurs, el Tribunal Constitucional ha de pronunciar-se sobre la seva admissibilitat.

3.6. D'ençà la modificació processal introduïda per la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, aquest Tribunal Constitucional ha declarat reiteradament que el recurs d'empara es pot plantejar de manera directa contra les resolucions fermes del Tribunal Superior de Justícia i del Tribunal de Corts (article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) i també, de manera indirecta, quan s'ha formulat l'incident de nul·litat previst en l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials contra les resolucions definitives que vulnereu els drets fonamentals.

3.7. Tanmateix, si s'opta per la via indirecta, aquesta via s'ha de completar amb la tramitació de les dues instàncies que determina la Llei, sense que es pugui formular l'empara fins que no s'hagi resolt el recurs d'apel·lació contra la primera decisió, ja que la Llei ha volgut considerar aquest incident de nul·litat com a un procediment urgent i preferent que té per objecte el dret a la jurisdicció (article 10 de la Constitució i article 6.3 de la Llei qualificada de la Justícia).

3.8. De les causes presentades davant aquest Tribunal se'n desprèn que aquesta doble via oberta per l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials suposa regularment dificultats hermenèutiques i, per consegüent, s'hauria d'optar de manera preferent per la via directa del recurs d'empara contra les decisions definitives del Tribunal Superior de Justícia o del Tribunal de Corts en lloc de per la via indirecta.

3.9. En aquesta causa, la representació processal de la recurrent va seguir el procediment indirecte presentant davant la Sala Administrativa un incident de nul·litat contra la sentència d'aquesta mateixa Sala del 19 de desembre del 2022, però no va interposar recurs d'apel·lació contra la decisió que desestimava l'incident esmentat, sinó que va interposar recurs d'empara el 23 de maig del 2023.

3.10. La manca d'aquest recurs d'apel·lació contra la desestimació de l'incident de nul·litat justifica la inadmissibilitat d'aquest recurs d'empara per prematur. Donada l'absència d'indicació per part de la Sala Administrativa de l'existència d'aquest recurs d'apel·lació, correspon retornar les actuacions davant seu, per tal que, en consonància amb les normes processals oportunes, es tramiti el recurs contra l'incident de nul·litat desestimat, cas que la part recurrent ho estimi oportú.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-37-RE interposat per la representació processal de la Sra. Sílvia Teresa Benítez per prematur.
2. Retornar les actuacions davant el Tribunal Superior de Justícia per tal que la recurrent tramiti, si s'escau, el recurs d'apel·lació contra l'incident de nul·litat desestimat.
3. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.
4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2023.

Jean-Yves Caullet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

